

URSZULA GRZEGA
Uniwersytet Ekonomiczny w Katowicach

**Dochody i warunki życia ludności Unii Europejskiej –
wybrane aspekty**

Wprowadzenie

Dochód jest jednym z najistotniejszych czynników wpływających na warunki życia podmiotów konsumpcji. Jego poziom, struktura i źródła wpływają na układ potrzeb w gospodarstwach domowych oraz kształtują ostateczny obraz poziomu życia ludności danego kraju. Poziom, a także dystrybucja dochodów gospodarstw domowych są kształtowane przez konfigurację trzech podstawowych elementów, takich jak: rynek pracy, rola państwa w zakresie kształtowania warunków życia gospodarstw oraz rodzina (Smeeding, Weinberg 2001, s. 1–24).

Problem wpływu dochodów na warunki życia ludności nie do końca może być zbadany za pomocą tradycyjnych wskaźników makroekonomicznych opartych na kategoriach wartościowych. Co więcej, wykluczenie społeczne nie jest uzależnione tylko i wyłącznie od dochodu i ubóstwa. Dostępność odpowiednich środków materialnych będących podstawą wyposażenia mieszkań podmiotów konsumpcji, zabezpieczenie finansowe, pomoc oferowana przez państwo (realizowana w ramach konsumpcji publicznej), jak też zdolność podmiotów konsumpcji do sprostania nieprzewidzianym zagrożeniom i ich udział w życiu gospodarczym i społecznym, to przykładowe czynniki, które chociaż często zależne od dochodów, muszą być dodatkowo brane pod uwagę.

Celem rozważań jest przedstawienie zmian w sytuacji dochodowej i wybranych elementach warunków życia mieszkańców Unii Europejskiej. Zakres przestrzenny badań obejmuje obszar UE. Zakres czasowy lata 2005–2014. Do realizacji założonego celu wykorzystane zostały informacje pochodzące ze źródeł wtórnych (dane Eurostat). Zastosowaną metodę badawczą określić należy jako analizę opisową z elementami analizy ilościowej.

1. Poziom dochodów do dyspozycji brutto w sektorze gospodarstw domowych

Wskaźnik **dochodów do dyspozycji brutto w sektorze gospodarstw domowych** jest miarą pozwalającą stosunkowo obiektywnie ocenić sytuację ekonomiczną oraz materialne warunki życia ludności poszczególnych krajów. Dochody do dyspozycji brutto w sektorze gospodarstw domowych (*Gross Disposable Income in the Households Sector*) uzyskuje się poprzez skorygowanie dochodów pierwotnych brutto o podatki od dochodów i majątku, składki na obowiązkowe ubezpieczenia społeczne, świadczenia z ubezpieczeń społecznych, świadczenia z pomocy społecznej i transfery. Przeznaczone są one na spożycie i oszczędności¹. W bazach Eurostat dane na temat dochodów do dyspozycji udostępniane są m.in. w przeliczeniu na 1 mieszkańca według standardu siły nabywczej (PPS).

Z danych tabeli 1 wynika, że okres 2005–2014 pociągnął za sobą poprawę sytuacji dochodowej polskich gospodarstw domowych w relacji do gospodarstw UE ogółem. Od 2005 r. stosunek dochodów realnych per capita w Polsce do średniej wartości w Unii wzrósł o 19 pkt. proc. i ukształtował się na poziomie 69 w 2014 r. Oznacza to redukcję dystansu pomiędzy średnim dochodem gospodarstw domowych per capita w Polsce a średnią unijną. Niestety wartość ta wciąż kształtuje się znacznie poniżej średniego poziomu w UE. W roku kończącym okres prowadzonej analizy niższą wartość omawianego wskaźnika odnotowano jedynie w sześciu krajach, takich jak: Bułgaria, Rumunia, Łotwa, Chorwacja, Estonia i Węgry.

¹ http://www.stat.gov.pl/gus/definicje_PLK_HTML.htm?id=POJ-3135.htm (20.06.2016).

Tabela 1

Realne dochody do dyspozycji brutto w sektorze gospodarstw domowych
na 1 mieszkańca w PPS; UE = 100

Wyszczególnienie	2005	2014	Zmiana w p. p.	Wyszczególnienie	2005	2014	Zmiana w p. p.
Austria	124	124	0	Luksemburg	–	–	–
Belgia	112	115	3	Łotwa	48	57	9
Bułgaria	31	43	12	Malta	–	–	–
Chorwacja	55	60	5	Niemcy	123	131	8
Cypr	93	78	–15	P o l s k a	50	69	19
Dania	97	107	10	Portugalia	84	80	–4
Estonia	49	63	14	Rep. Czeska	71	75	4
Finlandia	98	111	13	Rumunia	31	45	14
Francja	115	117	2	Słowacja	55	75	20
Grecja	94	73	–21	Słowenia	81	78	–3
Hiszpania	98	88	–10	Szwecja	103	111	8
Holandia	117	–	–	Węgry	61	63	2
Irlandia	106	91	–15	Wielka Brytania	125	106	–19
Litwa	56	73	17	Włochy	108	99	–9

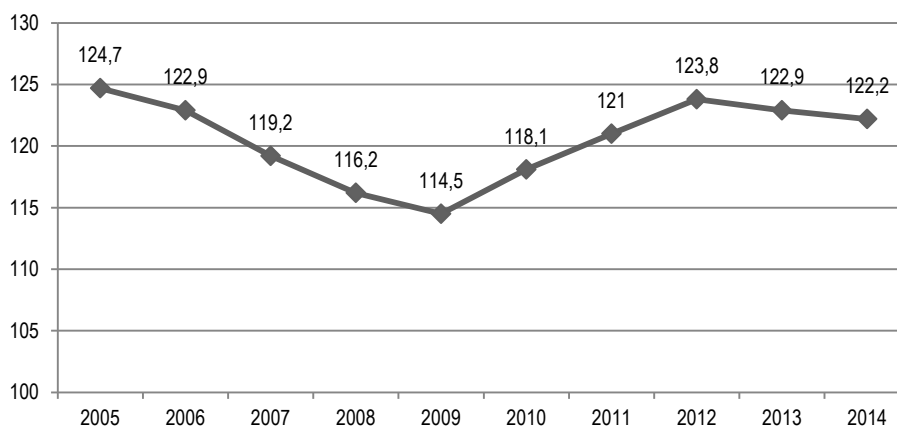
Źródło: <http://ec.europa.eu/eurostat/tgm/table.do?tab=table&init=1&language=en&pcode=tec00113&plugin=1> (28.06.2016).

Wśród krajów członkowskich największy postęp we wzroście relatywnego poziomu realnych dochodów do dyspozycji sektora gospodarstw domowych dokonał się w Słowacji (20 pkt. proc.), następnie w Polsce (19), na Litwie (17), w Estonii i Rumunii (po 14) Finlandii (13) oraz Bułgarii (12). Największy spadek średnich dochodów gospodarstw domowych per capita w relacji do średniej wartości w Unii w latach 2005–2014 odnotowano w Grecji (–21 pkt. proc.), a następnie Wielkiej Brytanii (–19), Irlandii i na Cyprze (po –15), Hiszpanii (–10) oraz we Włoszech (–9).

Ogólnie w 2005 r. wśród krajów członkowskich UE najwyższy poziom realnych dochodów do dyspozycji brutto można było odnotować w Wielkiej Brytanii, Austrii, Niemczech. Ich dochody były o ok. 25% wyższe od średniej unijnej (dla UE–28). Dochody powyżej średniej osiągnęły także Francja, Belgia, Holandia, Szwecja, Włochy, Irlandia. W 2014 r. układ państw osiągających najwyższe dochody do dyspozycji brutto w relacji do średniej unijnej był podobny (do tej grupy nie należała już jednak Wielka Brytania). Najwyższe dochody osiągnęły: Niemcy, Austria, Francja, Belgia, Finlandia i Szwecja. Najniższe – Rumunia i Bułgaria (ich dochody stanowiły zaledwie ok. 45% średniej unijnej), a także Łotwa i Chorwacja.

2. Ubóstwo i wykluczenie społeczne – poziom i zróżnicowanie

Wzrost sprzyjający włączeniu społecznemu jest jednym z trzech priorytetów Strategii Europa 2020. Postępy w zakresie „wyciągania” ludzi z ubóstwa lub obszaru określanego mianem wykluczenia społecznego mierzone są przy użyciu nominalnego wskaźnika zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym (at risk of poverty or social exclusion, AROPE) (Eurostat, 2014, s. 26). AROPE jako wskaźnik kompozytowy łączy w sobie trzy wskaźniki cząstkowe, tj.: poziom zagrożenia ubóstwem², uciążliwą stopę deprivacji materialnej oraz odsetek osób żyjących w gospodarstwach domowych o bardzo niskiej intensywności pracy³.

* lata 2005–2009 – UE-27; 2010–2014 – UE-28

Rysunek 1. Osoby zagrożone ubóstwem lub wykluczeniem społecznym w UE w latach 2005–2014 (w mln osób)

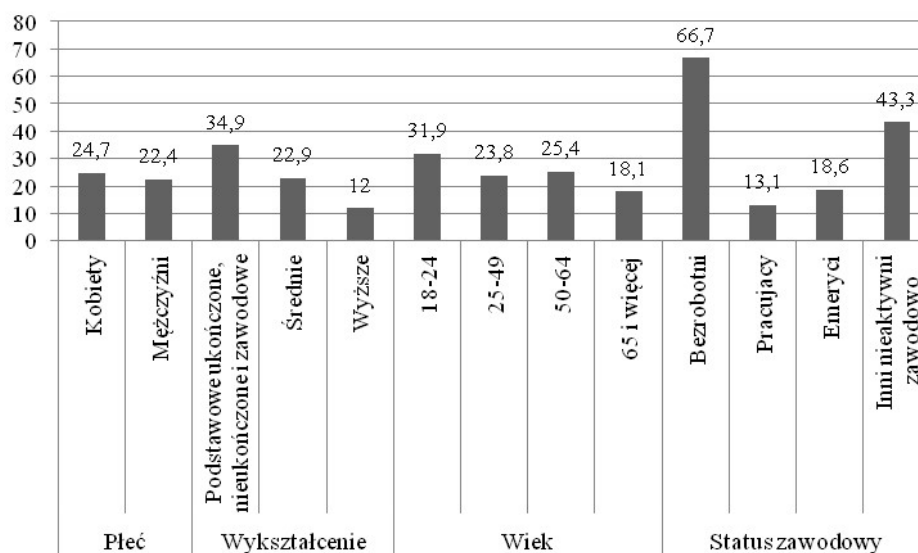
Źródło: <http://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/submitViewTableAction.do> (13.06.2016).

² Wskaźnik zagrożenia ubóstwem po uwzględnieniu w dochodach transferów społecznych to odsetek osób z ekwiwalentnym dochodem do dyspozycji niższym od progu zagrożenia ubóstwem, który wynosi 60% mediany krajowych ekwiwalentnych dochodów do dyspozycji, po uwzględnieniu w dochodach transferów społecznych. Szerzej patrz: *Dezagregacja wskaźników strategii Europa 2020 na poziom NTS 2 z zakresu pomiaru ubóstwa i wykluczenia społecznego. Końcowy raport metodologiczny*, GUS, Warszawa 2014, s.19.

³ *Wskaźnik zrównoważonego rozwoju. Moduł krajowy. Wskaźnik zagrożenia ubóstwem lub wykluczeniem społecznym*, GUS, US w Katowicach, http://wskaznikizrp.stat.gov.pl/komponenty/export/005001003002K_wskaznik_zagrozenia_ubostwem_lub_wykluczeniem_spolecznym.pl.pdf; fjsessionid=rJd563G80vAlH1XYbMmIRKvMhFR3VJK2KY90tng4.veadmz40 (29.06.2016).

Jednym z celów Strategii Europa 2020 było ograniczenie liczby osób zagrożonych ubóstwem o 20 mln. Z danych rysunku 1 wynika, że na przestrzeni badanej dekady widać, że liczba osób zagrożonych zmniejszała się w latach 2005–2009. Różnica wyniosła 10,2 mln. Po tym okresie, do 2012 r., tendencja uległa odwróceniu, co oznacza, że UE w tym czasie raczej „odchodziła”, a nie zbliżała się do celu Strategii 2020. W 2012 r. było o 5,7 mln osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym więcej niż dwa lata wcześniej. Ostatnie dwa lata poddane analizie pokazują jednak poprawę. Liczba osób zagrożonych zmniejszyła się w tym czasie o 1,6 mln. W 2014 r. w UE żyło około 122 mln osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, co stanowiło równowartość 24,4% populacji Unii.

Z danych na rysunku 2 wynika, że ubóstwem lub wykluczeniem społecznym częściej zagrożone są kobiety, osoby nisko wykształcone (z wykształceniem podstawowym ukończonym, nieukończonym lub zawodowym), ludzie młodzi oraz bezrobotni. Wymienione grupy częściej przeciętnie napotykają się na problem zagrożenia ubóstwem lub wykluczeniem społecznym. Biorąc pod uwagę płeć, różnica nie jest duża – wynosi 2,3 pkt. proc. Wykształcenie natomiast istotnie determinuje sytuację podmiotów w omawianym zakresie. Osoby legitymujące się niskim poziomem wykształcenia trzy razy częściej, aniżeli osoby z wykształceniem wyższym napotykają problem zagrożenia ubóstwem lub wykluczeniem społecznym. Różnica wynika także z wieku osób. Osoby młode częściej dotyka ten problem (różnica pomiędzy najstarszą, a najmłodszą grupą dorosłych osób zagrożonych wynosi prawie 14 pkt. proc.). Brak pracy to czynnik stwarzający największe zagrożenie ubóstwem i wykluczeniem społecznym. Ten problem dotyka 2/3 osób bezrobotnych. Dla porównania, niespełna co ósmy pracujący oraz co piąty emeryt są zagrożeni ubóstwem lub wykluczeniem.

Rysunek 2. Osoby zagrożone ubóstwem lub wykluczeniem społecznym ze względu na wybrane cechy demograficzne i status ekonomiczny w 2014 r. UE-28, (w % populacji powyżej 18 lat)

Źródło: <http://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/submitViewTableAction.do> (13.06.2016).

Porównując wskaźniki zagrożenia ubóstwem i wykluczeniem społecznym w poszczególnych krajach UE (tab. 2) widzimy, że w latach 2005–2014 liczba osób zagrożonych wzrosła w piętnastu krajach członkowskich. Dodać należy, że w celu realizacji założeń Strategii 2020 w zakresie ograniczenia ubóstwa państwa członkowskie wyznaczały własne cele krajowe (w ramach programów krajowych adekwatnych do ich sytuacji gospodarczej i społecznej). W grupie krajów, które osiągnęły swoje założenia, tym samym odnotowały postęp w omawianym zakresie, znalazły się Czechy, Polska i Rumunia (Eurostat 2015, s. 139). W Polsce różnica w wartości wskaźnika wyniosła aż 20,6 pkt. proc. Dużą poprawę odnotowano także na Litwie, Łotwie, Słowacji oraz w Bułgarii. Bułgaria i Rumunia wciąż jednak cechują się bardzo wysokim poziomem zagrożenia ubóstwem i wykluczeniem społecznym – w 2014 r. aż czterech mieszkańców na dziesięciu znalazło się w tej kategorii. W Republice Czeskiej (14,8%), Holandii (16,5%), Szwecji (16,9%) stopa zagrożenia była ok. 2,5 razy niższa. Dodać należy też, że w 2005 r. różnica pomiędzy krajem najbardziej i najmniej zagrożonym ubóstwem wynosiła 32 pkt. proc, w 2014 r. nieco ponad 25 pkt. proc. Oznacza to, że dystans dzielący kraje najzamożniejsze od najuboż-

szym uległ zmniejszeniu. Niemniej, dysproporcje te wciąż są duże i budzą poważne zaniepokojenie społeczne związane z niebezpiecznym poziomem wykluczenia i polaryzacji w obrębie UE. Z pewnością jednym z powodów różnic stóp ubóstwa w UE jest nierówny wpływ kryzysu gospodarczego. Różnice w strukturze rynków pracy i systemów opieki społecznej, sytuacja podatkowa, konsolidacja fiskalna także odgrywają znaczącą rolę.

Tabela 2

Osoby zagrożone ubóstwem lub wykluczeniem społecznym
w UE latach 2005, 2010, 2014 (w % populacji)

Wyszczególnienie	2005	2010	2014	Wyszczególnienie	2005	2010	2014
UE-28	25,7*	23,8	24,4	Luksemburg	17,3	17,1	19,0
Austria	17,4	18,9	19,2	Łotwa	46,3	38,2	32,7
Belgia	22,6	20,8	21,2	Malta	20,5	21,2	23,8
Bułgaria	–	49,2	40,1	Niemcy	18,4	19,7	20,6
Chorwacja	–	31,1	29,3	P o l s k a	45,3	27,8	24,7
Cypr	25,3	24,6	27,4	Portugalia	26,1	25,3	27,5
Dania	17,2	18,3	17,8	Rep. Czeska	19,6	14,4	14,8
Estonia	25,9	21,7	26,0	Rumunia	–	41,4	40,2
Finlandia	17,2	16,9	17,3	Słowacja	32,0	20,6	18,4
Francja	18,9	19,2	18,6	Słowenia	18,5	18,3	20,4
Grecja	29,4	27,7	36,0	Szwecja	14,4	15,0	16,9
Hiszpania	24,3	26,1	29,2	Węgry	32,1	29,9	31,1
Holandia	16,7	15,1	16,5	Wielka Brytania	24,8	23,2	24,1
Irlandia	25,0	27,3	27,6	Włochy	25,6	25,0	28,1
Litwa	41,0	34,0	27,3	–	–	–	–

*UE-27

Źródło: http://ec.europa.eu/eurostat/tgm/refreshTableAction.do?tab=table&plugin=1&pcode=t2020_50&language=en (29.06.2016)

3. Niedostatek materialny w krajach UE

Niedostatek materialny wyraża brak zdolności podmiotów konsumpcji do nabycia pewnych przedmiotów uważanych przez większość ludzi za pożądane lub nawet konieczne do prowadzenia życia na odpowiednim poziomie. W celu identyfikacji niedostatku materialnego analizuje się dziewięć elementów akceptowalnego poziomu życia. Są nimi: pokrycie nieoczekiwanych wydatków, tygodniowy wyjazd wakacyjny, regularny posiłek składający się z mięsa kurczaka, ryby lub wegetariańskiego równoważnika (co drugi dzień), ogrzewanie

mieszkania, posiadanie pralki, telewizora kolorowego, telefonu, samochodu, możliwość zapłaty w terminie kredytów, czynszu, rachunków za media.

Materialna stopa deprivacji jest definiowana jako odsetek populacji, który nie może pozwolić sobie na zakup lub spełnienie trzech spośród dziewięciu wymienionych wyżej pozycji. Ciężki niedostatek materialny jest natomiast definiowany jako odsetek populacji, który nie może sobie pozwolić na zakup lub spełnienie czterech spośród dziewięciu wymienionych pozycji (Eurostat 2014, s. 39).

Tabela 3

Ciężki niedostatek materialny w UE w latach 2005, 2010, 2014 (w % populacji)

Wyszczególnienie	2005	2010	2014	Wyszczególnienie	2005	2010	2014
UE-28	10,8*	8,5	8,9	Luksemburg	1,8	0,5	1,4
Austria	3,5	4,3	4,0	Łotwa	39,3	27,6	19,2
Belgia	6,5	5,9	5,9	Malta	5,4	6,5	10,2
Bułgaria	–	45,7	33,1	Niemcy	4,6	4,5	5,0
Chorwacja	–	14,3	13,9	P o l s k a	33,8	14,2	10,4
Cypr	12,2	11,2	15,3	Portugalia	9,3	9,0	10,6
Dania	3,2	2,7	3,2	Rep. Czeska	11,8	6,2	6,7
Estonia	12,4	9,0	6,2	Rumunia	–	31,0	25,0
Finlandia	3,8	2,8	2,8	Słowacja	22,1	11,4	9,9
Francja	5,3	5,8	4,8	Słowenia	5,1	5,9	6,6
Grecja	12,8	11,6	21,5	Szwecja	2,3	1,3	0,7
Hiszpania	4,1	4,9	7,1	Węgry	22,9	21,6	24,0
Holandia	2,5	2,2	3,2	Wielka Brytania	5,3	4,8	7,3
Irlandia	5,1	5,7	8,4	Włochy	6,8	7,4	11,6
Litwa	32,6	19,9	13,6	–	–	–	–

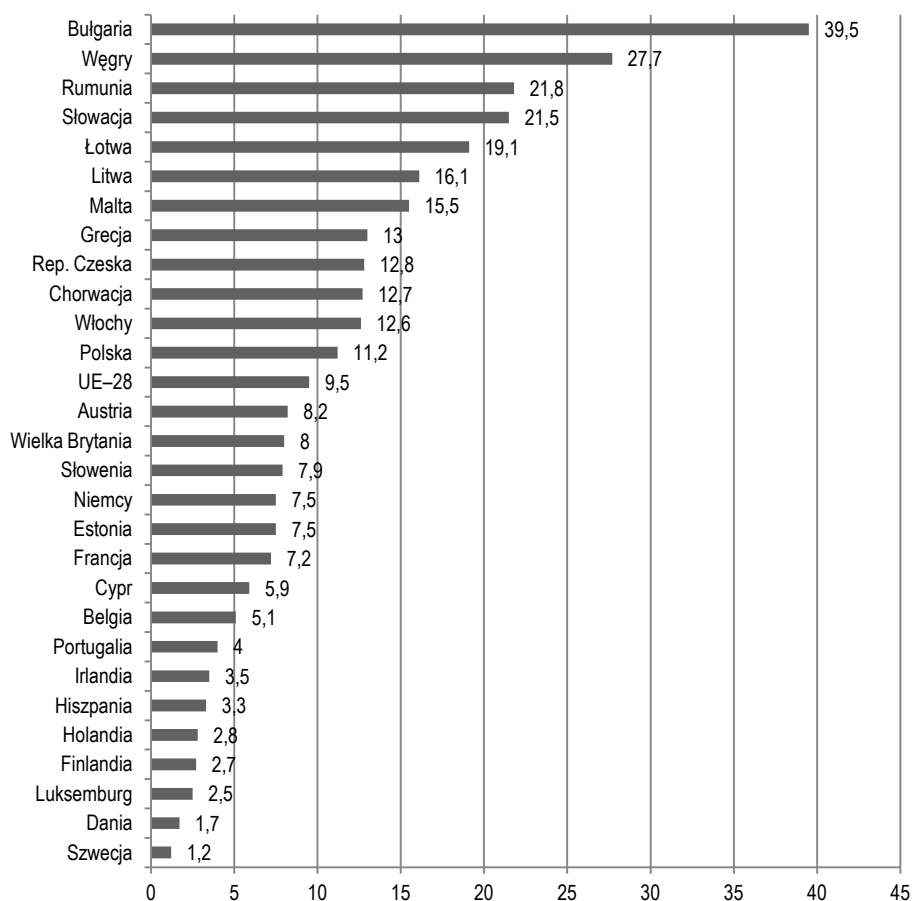
* UE-27

Źródło: <http://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do> (20.06.2016).

Z danych zawartych w tabeli 3 wynika, że w 2014 r. 8,9% ludności UE, tj. 44,5 mln Europejczyków żyło w stanie ciężkiego niedostatku materialnego. Tendencja jest spadkowa, w 2005 r. było to aż 10,8 % populacji. Przy czym dodać należy, że w latach 2010–2012 następował wzrost wartości tego wskaźnika z poziomu 8,2% w 2009 r. do 9,9% w 2012 r. Niemniej w dwóch ostatnich latach prowadzonej analizy nastąpił spadek o 1 pkt. proc. Z danych tabeli wynika także znaczne zróżnicowanie widoczne wśród państw członkowskich. Najniższy odsetek ludzi żyjących w stanie ciężkiego niedostatku materialnego występuje w Szwecji (0,7%) i Luksemburgu (1,4%), w dalszej kolejności w Finlandii

(2,8%), w Danii i Holandii (po 3,2%), Austrii (4%), Francji (4,8%), Niemczech (5%). Najwyższy w Bułgarii (33,1%), a następnie w Rumunii (25%), na Węgrzech (24%), w Grecji (21,5%). Grecja to jednocześnie kraj, w którym odnotowano najwyższy wzrost odsetka osób żyjących w stanie ciężkiego niedostatku materialnego – o 8,7 pkt. proc. od 2005 r. Do grupy krajów, w których odnotowano odczuwalny wzrost zaliczają się także: Włochy, Malta, Irlandia, Hiszpania, Cypr, Wielka Brytania. Polska natomiast to kraj, w którym dokonał się największy postęp w analizowanym zakresie. Odsetek osób żyjących w stanie ciężkiego niedostatku materialnego zmniejszył się aż o 23,4 pkt. proc., z poziomu 33,8% w 2005 r. do 10,4% w 2014 r., co ocenić należy bardzo pozytywnie. Sytuacja w Polsce jest bardziej korzystna niż w Bułgarii i Rumunii, na Węgrzech, w Grecji, w krajach bałtyckich, na Cyprze, Chorwacji, we Włoszech oraz Portugalii.

Biorąc pod uwagę wybrany element świadczący o niedostatku materialnym, ze statystyk Eurostat wynika, że prawie co dziesiąta (9,5%) osoba w UE-28 w 2014 r. nie była w stanie pozwolić sobie na posiłek z mięsa, ryb, kurczaka lub wegetariański równoważnik co drugi dzień (rys. 3). Duże różnice widać na poziomie poszczególnych krajów, od 1,2% w Szwecji do 39,6% w Bułgarii. W Polsce w 2014 roku, 11,2% osób znajdowało się w takiej sytuacji. Dodać należy, że w 2005 r. wskaźnik ten kształtował się w naszym kraju na poziomie 35,2%, co oznacza, że ponad 1/3 osób nie mogła pozwolić sobie wówczas na spożycie posiłku zawierającego mięso. Korzystna zmiana, którą można zaobserwować świadczy o znacznym postępie jaki miał miejsce na przestrzeni ostatniej dekady.

Rysunek 3. Niezdolność pozwolenia sobie na posiłek zawierający mięso, drób, ryby lub równoważny posiłek wegetariański co drugi dzień w 2014 roku w (% populacji)

Źródło: <http://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do> (20.06.2016).

4. Zjawisko niskiej intensywności pracy w UE

W 2014 r. 11,1% ludności UE w wieku od 0 do 59 lat mieszkało w gospodarstwach domowych o bardzo niskiej intensywności pracy. Oznacza to, że w gospodarstwach tych pracowało mniej niż 20% ich całkowitego potencjału pracy, biorąc pod uwagę dorosłych członków rodziny (w ludności ogółem w tej grupie wieku) (Eurostat 2015, s. 153). W całej Europie liczba ta wahała się

w 2014 r. od 6,1% w Luksemburgu i 6,4% w Rumunii do 21,1% w Irlandii (tab. 4). W latach 2005–2014 odnotowano wzrost wartości wskaźnika dla UE ogółem o 0,6 pkt. proc. Największy wzrost odnotowano w Hiszpanii (o 10,2 pkt. proc.), Grecji (o 9,6), Irlandii (6,4) i Portugalii (6,2). Największą poprawę, czyli spadek wartości wskaźnika zaobserwowano w Polsce (o 7 pkt. proc.), a następnie w Niemczech (2,0), Estonii (1,9), Rep. Czeskiej (1,3) i Szwecji (1,2).

Niewątpliwie brak pracy jest czynnikiem silnie „napędzającym” ubóstwo i niedostatek materialny. Z danych prezentowanych na rysunku 2 wynikało, że osoby bezrobotne są najbardziej zagrożone ubóstwem i wykluczeniem społecznym. Szczególnie trudną sytuację mają długotrwale bezrobotni. Okres wykluczenia z rynku pracy idzie w parze z rosnącym ryzykiem wykluczenia społecznego. Dodać jednak wyraźnie należy, że brak pracy nie jest jedynym czynnikiem sprzyjającym ubóstwu czy wykluczeniu społecznemu. Na ubóstwo osób pracujących duży wpływ mają takie czynniki jak poziom dochodu rozporządzalnego przypadający na 1 osobę, który wiąże się z typem społeczno-ekonomicznym gospodarstw, rodzajem umowy, czasem pracy, wynagrodzeniem godzinowym i innym, wykształceniem itd.

Ryzykiem ubóstwa i wykluczenia społecznego częściej dotknięte są osoby z dziećmi na utrzymaniu niż gospodarstwa bezdzietne lub jednoosobowe. Biorąc pod uwagę stan cywilny i status rodzinny najgorszą sytuację mają osoby samotnie wychowujące dziecko/dzieci (Eurostat, 2015 s. 154–155).

Tabela 4

Osoby żyjące w gospodarstwach domowych o bardzo niskiej intensywności pracy w latach 2005, 2010, 2014 (w % populacji w wieku od 0 do 59)

Wyszczególnienie	2005	2010	2014	Wyszczególnienie	2005	2010	2014
UE-28	10,5*	10,2	11,2	Luksemburg	5,7	5,5	6,1
Austria	7,3	7,8	9,1	Łotwa	8,3	12,6	9,6
Belgia	15,1	12,7	14,6	Malta	9,6	9,2	9,8
Bułgaria	–	8,0	12,1	Niemcy	12,0	11,2	10,0
Chorwacja	–	13,9	14,7	P o l s k a	14,3	7,3	7,3
Cypr	4,4	4,9	9,7	Portugalia	6,0	8,6	12,2
Dania	10,1	10,6	12,1	Rep. Czeska	8,9	6,4	7,6
Estonia	9,5	9,0	7,6	Rumunia	–	6,9	6,4
Finlandia	10,0	9,3	10,0	Słowacja	6,6	7,9	7,1
Francja	8,7	9,9	9,6	Słowenia	8,6	7,0	8,7
Grecja	7,6	7,6	17,2	Szwecja	7,6	6,0	6,4
Hiszpania	6,9	10,8	17,1	Węgry	9,5	11,9	12,8

Wyszczególnienie	2005	2010	2014	Wyszczególnienie	2005	2010	2014
Holandia	9,8	8,4	10,2	Wielka Brytania	12,9	13,2	12,2
Irlandia	14,7	22,9	21,1	Włochy	11	10,6	12,1
Litwa	9,6	9,5	8,8	–	–	–	–

*UE-27

Źródło: http://ec.europa.eu/eurostat/tgm/refreshTableAction.do?tab=table&plugin=1&pcode=t2020_51&language=en (28.06.2016).

Podsumowanie

Celem Komisji Europejskiej, określonym w Strategii Europa 2020, jest zmniejszenie liczby osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym o 20 mln do 2020 r. (w relacji do 2008 r.) Niemniej, wciąż prawie co czwarta osoba w UE zagrożona jest ubóstwem lub wykluczeniem społecznym (w 2014 r.). Najbardziej rozpowszechnioną formą ubóstwa jest ubóstwo pieniężne. Liczba osób zagrożonych ubóstwem, po uwzględnieniu transferów socjalnych, wynosiła w 2014 r. 86,2 mln ludności UE–28, tj. 17,2%. W dalszej kolejności znajduje się niedostatek materialny obejmujący 44,5 mln osób, czyli 8,9% wszystkich obywateli UE. Trzeci wymiar stanowi niska intensywność pracy, która dotyczy 41,8 mln osób, tj. 11,1% ludności w wieku od 0 do 59 lat w 2014 r.⁴. Dodać należy, że sytuacja Polski w tym zakresie jest podobna lub lepsza od średniej unijnej. Poziom dochodów do dyspozycji Polaków kształtuje się natomiast znacznie poniżej średniej unijnej. Jednak w analizowanym przedziale czasu nastąpiło zmniejszenie dystansu dzielącego nas od średniej dochodów w UE–28, co ocenić należy pozytywnie.

Kończąc podkreślić należy, że obecna sytuacja społeczno-gospodarcza Unii nadal stwarza poważne wyzwania i potrzebę walki z ubóstwem w celu zapewnienia pełniejszej integracji społecznej. Kroki podejmowane w tym zakresie powinny przesunąć się z działań krótkoterminowych na rzecz reform strukturalnych, tak aby pobudzać rozwój gospodarczy sprzyjający włączeniu społecznemu. Należy podejmować działania promujące zatrudnienie i starać się zwalczać ubóstwo wśród pracujących. Na znaczeniu winna nabierać gwarancja odpowiedniej ochrony socjalnej i dostępu do usług realizowanych w ramach konsumpcji publicznej (opieki zdrowotnej, usług edukacyjnych). Ważne jest też to,

⁴ http://ec.europa.eu/eurostat/tgm/refreshTableAction.do?tab=table&plugin=1&pcode=t2020_52&language=en (28.06.2016).

by cel sformułowany w ramach Strategii 2020 poparty był odpowiednimi działaniami politycznymi realizowanymi w poszczególnych krajach członkowskich.

Bibliografia

Dezagregacja wskaźników strategii Europa 2020 na poziom NTS 2 z zakresu pomiaru ubóstwa i wykluczenia społecznego. Końcowy raport metodologiczny. (2014). Warszawa; GUS.

<http://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do>

<http://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/submitViewTableAction.do>

http://ec.europa.eu/eurostat/tgm/refreshTableAction.do?tab=table&plugin=1&pcode=t2020_50&language=en

http://ec.europa.eu/eurostat/tgm/refreshTableAction.do?tab=table&plugin=1&pcode=t2020_51&language=en

http://ec.europa.eu/eurostat/tgm/refreshTableAction.do?tab=table&plugin=1&pcode=t2020_52&language=en

<http://ec.europa.eu/eurostat/tgm/table.do?tab=table&init=1&language=en&pcode=tec00113&plugin=1>

http://www.stat.gov.pl/gus/definicje_PLK_HTML.htm?id=POJ-3135.htm

Living conditions in Europa. (2014). Belgia; Eurostat.

Smarter, greener, more inclusive? Indicators to support the Europe 2020 Strategy. (2015). Luksemburg; Eurostat.

Smeeding, T., Weinberg, D. (2001). Toward a Uniform Definition of Household Income. Review of Income and Wealth, Series 46, No. 1.

US w Katowicach, Wskaźnik zrównoważonego rozwoju. Moduł krajowy. Wskaźnik zagrożenia ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, GUS, US w Katowicach; http://wskaznikizrp.stat.gov.pl/komponenty/export/005001003002K_wskaznik_zagrozenia_ubostwem_lub_wykluczeniem_spolecznym_pl.pdf;jsession-id=rJd563G80vAIH1XYbMmIRKvmHFR3VJK2KY90tng4.veadmz40 (29.06. 2016)

Incomes and living conditions in the European Union – selected issues

Summary

An aim of this paper is to present the changes in the households' incomes and the living conditions in the European Union in the years 2005–2014. The paper uses secondary sources of information (the Eurostat macroeconomic data). Income and selected issues of the living conditions constitute the set of related items. The general estimation